

REMISSYTTRANDE

Justitiedepartementet

2025-07-03

Dnr: 0253/25

Er referens: Ju2025/01090

Remissyttrande över betänkandet Ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott (SOU 2025:54)

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkande på remiss och har följande synpunkter.

Det är många lagstiftningsförändringar som sker just nu då reformtakten är hög. Det gör det svårt att överblicka helheten av förslagen men även vilka effekter och konsekvenser det nu aktuella betänkandet i slutändan kan få. Betänkandet innehåller en rad förslag som innebär att tröskeln för att utvisa personer sätts lägre än tidigare. Samtidigt har det exempelvis precis lämnats ett betänkande som avser att reformera hela påföljdssystemet (SOU 2025:66 En straffreform). Det senare får påverkan på frågan om utvisning på grund av brott oavsett om förslagen i nu aktuellt betänkande genomförs eller inte.

I betänkandet föreslås ett flertal skärpningar av utvisningsregelverket, inte minst genom en sänkt straffvärdegräns och en stramare proportionalitetsbedömning. Tillsammans med förslaget att en åklagare ska vara skyldig att framställa ett yrkande om utvisning när brottet är utvisningsgrundande, kommer utredningens förslag sannolikt medföra fler beslut om utvisning av utlänningar som begår brott. Även när brottet är av förhållandesvis lindrig karaktär.

Utredningen lyfter att detta kommer medföra betydande kostnader för berörda myndigheter men även för samhället. Förslagen innebär också, enligt utredningen, att utredande och lagförande myndigheter kommer behöva avsätta betydande resurser för att hantera frågan om utvisning, vilket medför en risk för att kärnverksamheten (att utreda och lagföra brott) påverkas negativt. Enligt Brå vore det mycket bekymmersamt om det blir på det sättet. Detta ska också ställas mot behovet av utvisning.

Brå instämmer inte i utredningens bild av att en betydande andel av de personer som träffas av förslagen skulle ha gjort sig skyldiga till nya brott i Sverige om de hade fått stanna kvar. Förslagen kommer i en majoritet av fallen att träffa personer som i dag döms till villkorlig dom eller skyddstillsyn (med eller utan samhällstjänst). Brås senaste återfallsstatistik visar sammantaget att drygt 70 procent av de som döms till dessa påföljder inte återfaller i brott som leder till en ny lagföring inom tre år.

Utredningen gör bedömningen att förslagen kan leda till en ökning med ca. 2 500 brottsutvisade per år. Enligt återfallsstatistiken kan ca. 30 procent (750 personer) förväntas återfalla i en ny lagföring under tre år. Sett i förhållande till de 340 000 lagföringar som beslutats i Sverige under de senaste 3 åren kan alltså förslagets effekt på brottsligheten förväntas vara minimal. Brå ifrågasätter därför att de brottsförebyggande effekterna av de skärpta reglerna om utvisning skulle bli så stora att de uppväger de negativa konsekvenserna i form av dels ökade samhällskostnader, dels en negativ påverkan på de utredande och lagförande myndigheternas kärnverksamhet.

Detta yttrande avges av generaldirektör Jonas Trolle efter föredragning av enhetschefen David Shannon.